

Vážení členové a příznivci České meteorologické společnosti,

dostává se k Vám druhé číslo Věstníku České meteorologické společnosti, které k Vám přináší aktuální informace o činnosti společnosti i výhledy na rok 2011. Poněkud netradičně je k němu přibaleno i CD s materiály, fotografiemi i prezentacemi z podzimního výročního semináře.

Úvodem jsme dali prostor RNDr. Petru Dvořákovi, jehož příspěvek se zabývá úlohou meteorologa v dnešním „komputerovém“ světě. Uvedený příspěvek je také možné brát jako upoutávku na příští Výroční seminář, jenž se bude konat v září 2011 (termín bude upřesněn do konce února 2011) a jehož pracovní název zní „*Meteorologie ve vzdělávání a v médiích*“. Předpokládáme příspěvky o vzdělávání v meteorologii a klimatologii, a to včetně profesního, na všech stupních školství. Téma zahrnuje též komunikaci meteorologických a klimatologických odborníků s veřejností včetně otázek kvality ovzduší.

Dále najdete ve věstníku informaci o práci terminologické komise, jejíž aktivita vzrostla zásluhou doc. Daniely Řezáčové, jednu historickou zajímavost a zprávu o nově založené vzdělávací skupině.

Dovolujeme si též připomenout všem členům a zejména výborům poboček, že rok 2011 je volební a že do léta je nutné provést volby v pobočkách a zvolit delegáty do hlavního výboru společnosti. Volební valné shromáždění se bude konat jako součást Výročního semináře společnosti.

Tomáš Halenka, Milan Šálek

Meteorologie a prezentace předpovědi počasí v médiích

Jedním z hlavních úkolů meteorologů, ale i klimatologů, hydrologů a pracovníků v dalších příbuzných oborech je veřejná služba — informování o stávajícím počasí a jeho vývoji, vlivech a dopadech. Charakter práce meteorologa se v posledních létech bouřlivě mění. Zatímco ještě v 90. letech 20. století využívali meteorologové především svých zkušeností, klasických metod měření i předpovídání počasí, dnes je v této práci vidět ohromný pokrok směrem k automatizaci všech činností, potřebných k vydání prognózy. Měření prvků počasí je téměř plně zajištěno automatickými čidly, následný přenos dat probíhá online a data tak mohou být průběžně a okamžitě zpracovávána. Je dokonce možné, že některé profese, jako je např. meteorologický pozorovatel, brzy zaniknou, anebo se přetransformují na

dohlížitele měřicí techniky, který čas od času zastoupí digitální techniku při výpadku nebo chybě měření, ale jinak do procesu měření a odesílání dat zasahovat nebude.

Trochu podobně jsou na tom i meteorologové, zabývající se předpovídáním počasí. V této práci stále důležitější roli hraje výpočetní technika, a numerické modely, které simulují vývoj počasí lépe, než jakékoli zastaralé subjektivní metody. Co tedy má být náplní práce meteorologa, jak se mění způsob předpovídání? To je předmětem řady diskusí v odborných časopisech i na pracovištích. Je dost pravděpodobné, že přijde doba, kdy algoritmus sám sestaví slovní předpověď podle výstupu numerického modelu, a rozešle ji uživatelům. Zanikne proto i profese meteorologa?

Nezanikne, pokud se meteorologové přizpůsobí probíhajícím změnám. Na jedné straně jsou tu modeláři, kteří se vědecky zabývají výstavbou numerických modelů ve spolupráci s vědeckými institucemi, odkud čerpají nové poznatky a objevy; na druhé straně jsou praktičtí meteorologové, kteří dostávají od modelářů již hotový produkt, tj. vypočtenou předpověď, a tento produkt nějakým způsobem prezentují veřejnosti. Lze to velice názorně přirovnat k medicíně — lékaři ve výzkumu objevují a vytvářejí nová léčiva, která pak předkládají praktickým lékařům a ti je aplikují uživatelům — pacientům.

Práce praktického meteorologa tedy dnes spočívá ve správné aplikaci modelových výsledků uživatelům. Jinak řečeno, obsah předpovědi je už dán, je vyřešen modelem. Meteorolog jej může (dejme tomu) poněkud zkorigovat, ale jak se budou modely zlepšovat, potřeba korekcí bude ustupovat a nakonec nebude praktický meteorolog do strojově zhotovené předpovědi zasahovat vůbec, stejně jako lékař nevymýšlí, jaký lék svému pacientovi namíchat, ale předkládá jim hotové řešení, tj. přesně dané medikamenty. Právě v takové chvíli tedy není třeba řešit obsah předpovědi, ale její formu. Co to znamená?

Předpověď počasí a avíza kritických jevů (bouřky, víchr, sněhová kalamita, povodně, krupobití, atd.) je potřeba rychle a účinně distribuovat směrem k uživatelům. S rychlostí není problém — internetové publikování dovoluje informace zveřejňovat okamžitě. Avšak účinnost naráží na jistá úskalí. Pokud zvolíme příliš odbornou formu, většinu spotřebitelů taková předpověď nezaujme a mine.

„V noci na sobotu bude od severozápadu přes naše území přecházet studená anafrota druhého druhu s malým vertikálním gradientem vlhkosti a výraznou ageostrofickou složkou vektoru větru, která přinese pokles potenciální

teploty s diferencí až 10 Kelvinů. Upozorňujeme, že v hladině 500 hPa bude postupně advehována silná anticyklonální vorticitata.“ — to jistě není správnou formou prezentace předpovědi počasí pro běžné konzumenty. Na druhou stranu, publikování jednoho obrázku s ikonou sluníčka a mráčku, doplněného indexem schnutí prádla, lze označit dokonce až za znehodnocení předpovědi. Jak tedy postupovat?

Za několik měsíců svého působení ve funkci tiskového mluvčí ČHMÚ jsem získal zkušenost, že příjemci informací o počasí preferují odborné podání v populárně-naučném kabátě. Mají pocit, že s nimi mluví odborník, který nesnižuje ani jejich vlastní odborné vnímání, a zároveň tomu výkladu rozumějí.

„Bouřkové oblaky se nazývají cumulonimbus, to jsou takové ty mohutné oblaky, které zasahují do ohromných výšek a tak trochu se podobají kvěťáku; jednotlivé kumulonimby považují meteorologové za buňky, častěji označované jako cely. Zajímavostí je, že většinou jsou tyto buňky uspořádány do větších celků, které se pak označují jako multicely.“

Domnívám se, že podobný výklad, podaný vhodnou rétorikou (ta je při osobní prezentaci, např. při přednášce, hovoru do rozhlasu nebo televizi, obzvláště důležitá) a názornými příklady, blízkými různým životním situacím běžného člověka (lze dobře vidět např. v knihách Richarda Feynmana nebo přednáškách Jiřího Grygara), je konzumentům srozumitelný, dobře vnímaný a přijímaný. Přidruženým efektem je, že uživatel si takového prezentátora zapamatuje jako odborníka, a důvěřuje mu i napříště. Dokonce zastávám poněkud žertovný, ale pravděpodobně reálný názor, že vytrvalým výše popsaným přístupem si meteorolog své konzumenty postupně vychová. Odtud také pramení rozmanité skupiny fanoušků různých televizí či jiných médií, a předpovědi počasí v nich uváděných. Pochvalně bych zmínil Českou televizi, kde moderátoři předpovědi počasí jsou zároveň meteorology a mezi jejich diváky často nacházíme kladná hodnocení těchto moderátorů a jejich pojetí prezentace. Příznivě můžeme hodnotit také rozhovory redaktorů některých rozhlasových stanic s meteorology ČHMÚ, i když v rétorice lze navrhnout řadu zlepšení. Je ovšem zřejmé, že není jednoduché najít meteorology, kteří umějí mluvit na kameru nebo do mikrofonu, mají přítom charismatičtý zjev, přirozeně znějící mluvu bezchybnou češtinou, správnou gestikulaci a k tomu všemu dobrou logickou stavbu jejich projevu. Nikdo z meteorologů není současně herec, nikdo z herců není současně meteorolog — příkladem je svérázná, i když nikoli úplně zavržená předpověď v TV Barrandov na pomezí divadelního komediálního herectví a jakéhosi vyprávění povětrnostních informací. Moderování předpovědi počasí bude pravděpodobně i nadále jen kompromisem mezi odborným a populárním pojetím; hloubka prolínání obou konceptů pak záleží na schopnostech moderátora adaptovat oba obory. V tomto směru dokonalejší Jiří Grygar nám meteorologům podle mého úsudku citelně chybí.

Pokud se týká grafické prezentace předpovědi počasí, pak nelze nepochválit Českou televizi i televizi Novu, a rozhodně musíme vyzdvihnout i většinu animovaných map komerčního Meteopressu. Bohužel, ČHMÚ ještě takových kvalit nedosahuje, byť na internetových stránkách ústavu můžeme najít třeba animované mapky různých povětrnostních prvků nebo obrázků z webových kamer, které jsou působivé.

Domnívám se, že budoucnost prezentace předpovědi počasí i celé meteorologie spočívá především ve vizuálních médiích, v první řadě na internetu a v druhé pak v televizích. Počet uživatelů internetu nepochybně stále vzrůstá, nejen v souvislosti s tím, že mladí lidé jej považují za samozřejmost, a starších a konzervativních postupně ubývá. Proto bychom měli své PR zaměřit právě tímto směrem, a soustředit se na maximálně efektní grafiku, internetové video a audio, uživatelsky co nejvíce přístupné. Vedle běžných pravidelných předpovědí bychom se měli soustředit na kritické jevy počasí, na neustálé upřesňování jejich výskytu, a na interakci meteorologů s uživateli v podobě různých online diskusí. Myslím si, že v této koncepci je Meteopress o dost vpředu oproti ČHMÚ. Naproti tomu ČHMÚ disponuje profesionální měřicí sítí a množstvím odborně zdatných meteorologů, a tyto výhody by měl ČHMÚ veřejnosti zdůrazňovat a posilovat tak důvěryhodnost svých produktů mezi veřejností. Nakolik se to může dařit, to je složitá otázka. Jestliže meteorolog-laik sděluje veřejnosti zcela nesmyslné informace o počtu blesků při jedné bouři, jestliže uvádí chybné srážkové úhrny z celé republiky jako by patřily k jediné měřicí stanici, jestliže s jistotou tvrdí, že za několik dní se budou u nás vyskytovat tornáda, jestliže vydává předpovědi na celý příští rok, a přesto je médií i částí veřejnosti nadále žádán, pak bychom se měli zabývat tím, proč tomu tak je a zda to vůbec můžeme nějak zvrátit v náš prospěch, když meteorologové ČHMÚ díky své erudici takové chyby nedělají. Určité poznatky, jak se prosadit do médií a jak zvýšit náš podíl v mediální prezentaci počasí, samozřejmě mám; za 8 měsíců ve funkci jsem v tomto směru nasbíral zajímavé zkušenosti, a troufám si říci, že viditelnost ČHMÚ od jara 2010 citelně stoupla. Své zkušenosti nechci na tomto místě popisovat, je to jakési know-how a nepatří se jej prozrazovat. Veřejné pranýřování laických nezdarů, svého času médií označené jako „válka meteorologů“, či převod těchto roztržek do humorné roviny fejetonů, je možná zajímavé, ale v podstatě bez kýženého výsledku, protože vše pokračuje dál ve starých kolejích. Dospěl jsem proto k jedinému možnému finále: Budeme se muset (ČHMÚ) about do pořádné práce a svoji pozici na mediálním výsluní si poctivě vydělat.

Petr Dvořák, meteorolog a tiskový mluvčí ČHMÚ

Poznámka: S výše uvedenými názory souhlasím, ale s jedním důležitým dodatkem: Numerické modely atmosféry jsou dnes opravdu velmi kvalitní, ale u některých jevů stále selhávají nebo nejsou jejich předpovědi dostatečně přesné, což platí zejména pro jevy mezoměřítka nebo obecně extrémní počasí. Také nesmíme zapomenout, že doba výpočtu modelu jsou řádově hodiny, takže někdy bývá

nejaktuálnější předpověď k dispozici pozdě. Proto by se měli meteorologové kromě výše uvedeného „překladač“ modelových výstupů do srozumitelné řeči a prezentace meteorologie soustředit především na extrémní povětrnostní jevy a na nalézání optimálních předpovědí v situacích hrozících nebezpečným počasím, kdy jsou často modelové předpovědi vůči aktuálnímu měření i vůči sobě navzájem v menším či větším rozporu ohledně přesného načasování, místa výskytu i intenzity jevu. V této oblasti se intenzivně vyvíjejí podpůrné prostředky objektivního nowcastingu, ale role meteorologa a jeho zkušeností ještě dlouho zůstane nezastupitelná.

Milan Šálek

Práce terminologické skupiny ČMeS v roce 2010

V roce 2010 byla na popud Hlavního výboru ČMeS rekonstruována Terminologická skupina (komise) ČMeS a zahájila svou práci. Cílem práce v dalším období, které jistě přesáhne rok 2010, je příprava nového aktualizovaného Meteorologického slovníku, jehož 1. vydání v roce 1993 bylo již rozebráno. Hlavní editor prvního slovníku RNDr. B. Sobišek, DrSc. vykonal záslužnou práci ještě po vydání slovníku. Připravil jeho první elektronickou verzi (e-MS), která však zůstala nezveřejněna. Historie se valila vpřed a přes nespornou kvalitu prvního vydání je dnes mnoho hesel nutné modifikovat, doplnit nebo i vyřadit. Je nutné uvážit i změněné technické podmínky práce a možnosti, kterými dnes práce nakladatelství disponují. Je však potřeba znovu zdůraznit, že práce předchozí TS, která vyústila v první vydání slovníku, zaslouží naše velké uznání a poděkování.

Na první poradě TS, která se konala 30. března a kterou jsem organizovala společně s prof. Janem Bednářem, jsme si vytýčili několik základních pracovních principů a postupů. Základním principem práce je elektronický způsob komunikace, který využívá elektronickou verzi slovníku. Již před prvním zasedáním skupiny byla upravena první elektronická verze slovníku na verzi e-MS_1, která je postupně opravována a slouží jako pracovní nástroj skupiny dostupný na interním internetovém linku. Byly definovány tematické okruhy korigovaných hesel, které si vzali na starost členové skupiny. Pro práci na revizi hesel byly připraveny i další pracovní soubory. Zahrnují seznam termínů, kterým je třeba věnovat primární pozornost a přehledový soubor, který umožňuje průběžný přehled o zpracovaných heslech.

Při diskuzi o postupu práce jsme si ujasnili, že nejprve je nutné provést potřebné opravy ve stávajících heslech prvního vydání. Už v tomto stadiu pochopitelně vznikají hesla nová, nicméně tvorba nových hesel bude následovat po revizi hesel původních, přičemž předpokládáme pomoc a účast všech členů ČMeS. V roce 2010 se uskutečnila čtyři zasedání TS a práce na korigování hesel pokračuje. Kromě stále modifikace přehledu hesel byla na interní web umístěna již druhá elektronická verze slovníku (e-MS_2) a třetí je připravena. Ve výkladové části jsou postupně nahrazována původní hesla jejich upravenou verzí a vyznačována hesla navržená na odstranění. Inventura práce

před čtvrtým listopadovým zasedáním TS ukázala, že dílčí skupiny se vyjádřily celkem k 1413 heslům a textově bylo upraveno 223 hesel. Tyto zatím nepočtené textové opravy jsou zahrnuty do elektronické verze. Je nutné říci, že přibývání oprav se stále zrychluje, jak se učíme zacházet s původním textem a po diskuzi zavádíme nové zásady úprav. Očekáváme, že oprava hesel by mohla být v první polovině roku 2011 dokončena.

V průběhu práce se složení TS obměňuje. Někteří členové cítí, že jejich pracovní vytížení už neumožňuje další povinnosti. Současně se snažíme skupinu doplňovat, jakmile narazíme na odborně nezajištěný soubor hesel. V současné době zveme na porady skupiny kolem 20 kolegů z ČHMÚ, KMOP MFF UK a ÚFA AVČR. Do textové části slovníku již přispěli svými návrhy (bez titulů a podle abecedy) Marek Kašpar, Pavla Skřivánková, Radim Tolasz, Karel Vaniček a Michal Žák. Pro následující verzi e-MS_3 mám kromě zmíněných kolegů připraveny i návrhy Josefa Brechlera, Evy Červené, Pavla Sedláka a Martina Setváka, další kolegové mi zaslali svých návrhů na opravy již avizovali. Všem vyjmenovaným kolegům i radě dalších, kteří přispěli k práci radami, zpracováním dílčích úkolů a systémovými návrhy, nebo se podílejí na diskuzi o dalším postupu práce, chci velmi poděkovat. Všem členům ČMeS si dovoluji popřát hezké vánoce a všechno dobré do nového roku.

Daniela Řezáčová, členka HV ČMeS zodpovědná za práci Terminologické skupiny.

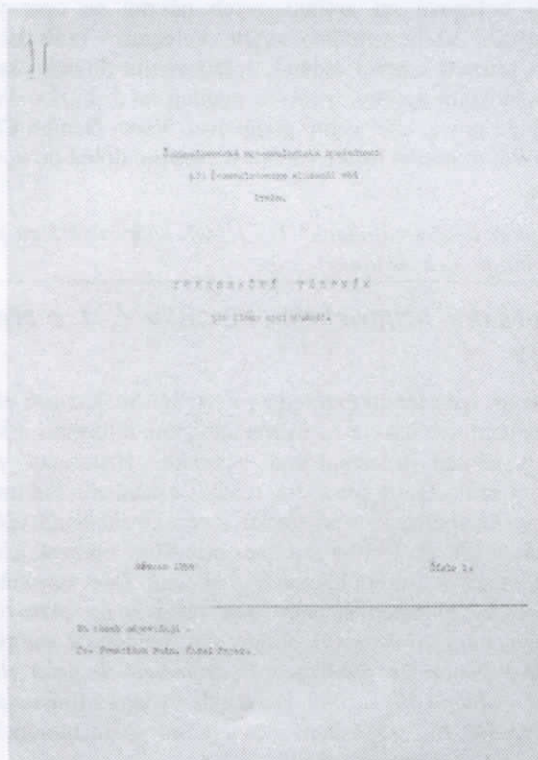
Z obsahu historického Věstníku č. 1 z března 1959

S jistým zpožděním (vzhledem k výročí Společnosti připomínanému v loňském roce) zde nabízíme informaci z historie vydávání Informačního věstníku. Historicky první Informační věstník pro členy tehdy Československé meteorologické společnosti při Československé akademii věd byl vydán v březnu 1959 a my dnes přinášíme obrázek jeho titulní strany s výčtem hlavních příspěvků. Dnes už skutečně historický dokument se nám dostal nedávno do rukou od M. Flajšmana z Ministerstva obrany ČR, jednoho z autorů zajímavé historické publikace *Hydrometeorologická služba AČR v období 1918-2009*, která byla vydána Ministerstvem obrany ČR-PIC v loňském roce a jejímž spoluautorem byl i člen naší společnosti J. Štekl.

Jak si můžete všimnout na obrázku, za obsah prvního Věstníku odpovídali František Rein a Karel Bayer, významná jména české meteorologie známá dobře meteorologické veřejnosti, nebo alespoň té starší a střední generaci. Prvním příspěvkem byla informace o ustavujícím shromáždění Československé meteorologické společnosti konaném dne 17. prosince 1958, které nedávno u příležitosti 50 letého výročí připomněl i na stránkách našeho Věstníku K. Krška. Druhý příspěvek, nazvaný "Z historie společnosti", je od A. Gregora a je to vlastně úvodní přednáška z ustavujícího shromáždění, ve které byly mj. vyzdvihnuty zásluhy S. Hanzlíka o zřízení Společnosti.

Dalším příspěvkem byl výtah z odborného pojednání od Š. Petroviče na téma "Příspěvek k charakteristice zimy". Nejednalo se tedy o zhodnocení konkrétní zimy 1958-59, ale o rozbor metod k hodnocení zim obecně. V rámci Věstníku byl rovněž publikován zápis z jednání ústředního výboru ČMS dne 13. února 1959, který projednal obsah prvního čísla Informačního věstníku a pověřil F. Reina, "... aby byl věstník rozmnožen v nákladu 150 kusů a rozeslán v první polovině března členům. ...". Posledním částí byla rubrika "Zprávy pro členy", ve které se napříště měly objevovat informace o akcích pořádaných ČMS. Rovněž zde byla výzva členům, aby oznámili, o kterou zájmovou skupinu, resp. o práci v ní se zajímají. Tehdejší výběr zahrnoval následující skupiny: a) synoptická meteorologie, b) bioklimatologie, c) horská meteorologie, d) popularizace meteorologie. Tady se také v oznámení členům můžeme dočíst, že členský příspěvek v té době byl 10 Kčs na rok plus zápisné ve výši 5 Kčs.

Jako malou zajímavost připojujeme obrázek titulní strany Věstníku č. 1 vydaného v roce 1959:

ČMeS získala zastoupení ve Výkonném výboru Rady vědeckých společností

Jak je zřejmě známo, Česká meteorologická společnost je členem Rady vědeckých společností, která sdružuje řadu vědeckých společností působících v ČR a s využitím finančních dotací od Akademie věd ČR podporuje i jejich činnost. Tak získává ČMeS finanční podporu některých svých aktivit, navíc RVS platí za ČMeS její příspěvek za členství v Evropské meteorologické společnosti.

Činnost Rady je koordinována Výkonným výborem, který je volen na Valném shromáždění RVS jednou za tři roky za účasti zástupců všech společností – členů Rady. Každá společnost může nominovat kandidáta do Výkonného

výboru a kandidáta na jeho předsedu, Složení výboru, jenž je i s předsedou desetičlenný, dodržuje rovnoměrné zastoupení tří sekcí, které korespondují s oborovým dělením AV ČR, tj. tři zástupci sekce neživé přírody, kam patří i ČMeS, tři ze sekce živé přírody a poslední tři zástupci ze sekce společenských věd.

Na nedávné Valné shromáždění (25.11.2010) ČMeS navrhla jako kandidáta na člena Výkonného výboru svého předsedu. V prvním kole volby jsme jen těsně zůstali jako třetí pod hranici nadpoloviční většiny přítomných delegátů potřebné k úspěšné volbě. Ve druhém kole se nám to nakonec podařilo, s jistou převahou jsme uspěli proti kandidátovi Jednoty českých matematiků a fyziků. Na tři roky tak máme možnost působit na činnost RVS, orientovat se v problematice a ovlivňovat rozhodování Výkonného výboru, mj. i v rozdělování dotací jednotlivým společnostem. Jako inspiraci k námětům pro eventuelní rozvíjení naší činnosti zde přikládáme charakteristické principy RVS a jejích členů, jak byly formulovány ve Zprávě o činnosti, přednesené jejím předsedou na Valném shromáždění.

V roce 2009 sdružovala RVS ČR 74 vědeckých společností ve třech oblastech s více než 25 tisíci členů. Členy těchto Společností jsou nejen odborníci, pedagogové a studenti vysokých i středních škol, ale mnohdy většinu členů tvoří vzdělaní i méně orientovaní laici. Obecně lze konstatovat, že se jedná o lidi zajímaví se o určité odvětví vědy i o vědu vůbec, o různé směry jejího zaměření, o podmínky vědecké práce a její perspektivy, o technické využití poznatků a inovační postupy

Hlavní cíle vědeckých společností v RVS ČR:

- seriózní popularizace vědeckých oborů a poznatků především do oblasti středního a vysokého školství
- vydávání odborných publikací a periodik
- zveřejňování aktuálních novinek
- získávání mladých adeptů pro vědeckou činnost
- obecná podpora bádání
- odměňování úspěšných pracovníků, především mladých členů
- organizace přednášek, seminářů, kongresů, výstav a knihoven
- pomoc při organizaci zájezdů na zahraniční kongresy

Hlavní cíle RVS:

- navazování kontaktů mezi vědeckými společnostmi v Česku
- podpora a zajišťování kontaktů s příbuznými vědeckými společnostmi a institucemi v zahraničí
- podpora členství v mezinárodních a nadnárodních společnostech, federacích a uniích
- podpora účasti především mladých pracovníků na mezinárodních kongresech
- realizace oponentních řízení při posuzování návrhů projektů předložených jednotlivými Společnostmi pro získání finanční dotace

- realizace potřebné spolupráce RVS ČR s AV ČR v oblastech týkajících se vědy
- všestranná podpora aktivit svých vědeckých společností
- konzultace ekonomického charakteru pro vědecké společnosti
- publikační činnost podporující všechny aspekty vědy a práce vědeckých společností
- poradenská a administrativní pomoc v nejrůznějších okruzích týkajících se vědy
- získávání zájmu průmyslových a komerčních celků o základní výzkum a jeho využití

Ustavení odborné skupiny pro vzdělávání v meteorologii a klimatologii

Jak už jsme informovali v minulém čísle našeho Věstníku v Zápise z Valného shromáždění ČMeS na Božím Daru, byla ustavena odborná skupina pro vzdělávání v meteorologii a klimatologii a zvolen její pracovní výbor ve složení Halenka, Holtanová, Kliegrová. Že se jedná o téma důležité, potvrdila i další diskuse a nakonec i návrh na uspořádání příštího výročního semináře právě na toto téma. Podle našeho názoru se jedná o oblast, kde je to právě vědecká společnost jako ČMeS, která by mohla významněji přispět jak v aktivitách popularizace naší vědy směrem k veřejnosti, tak i v šíření nezkrácených informací pro další vzdělávání a nakonec i směrem k organizaci a způsobu přípravy odborníků v meteorologii a klimatologii. Potenciál členské základny pro to v ČMeS určitě je a asi všichni cítíme jistý dluh Společnosti v této oblasti.

Na cestě k naznačeným třem hlavním strategickým cílům vidíme několik úkolů, které je třeba řešit. Jedná se o

1. vytvoření přehledu o místě a roli atmosférických věd ve vzdělávacím procesu všech stupňů škol i v mimoškolním vzdělávání jak doma, tak i v zahraničí
2. sestavení základních požadavků zahrnutí atmosférických věd pro osnovy vzdělávání na různých stupních škol
3. analýza profesních požadavků na vzdělávání odborníků
4. získání informací, přístupu či vlastní příprava elektronických nástrojů a pomůcek, kursů (CAL - Computer Aided Learning, e-learning)
5. příprava a zveřejňování prezentací, přednášek (od popularizačních po odborné) k aktuálním tématům

V rámci úkolu 1) je třeba zmapovat stav v této oblasti, tj. co a kde (v jakém předmětu) se učí na základních a středních školách, na jakých vysokých školách a v jakém rozsahu se studuje meteorologie a klimatologie, kde probíhají jaké semináře, přednášky apod. Pro mimoškolní vzdělávání je důležité mít přehled (a poskytovat ho, např. na webu ČMeS) o tom, co je k dispozici na internetu, jaké existují knížky s naší tematikou. Pro inspiraci či srovnání je třeba rovněž analyzovat zahraniční zdroje.

Druhý úkol jistě vyžaduje spolupráci s erudovanými pedagogy a měl by zajistit, aby se na jednotlivých stupních vzdělávání dostaly do povědomí vedle základních pojmů, definic, zákonitostí i aktuální informace, to vše v nezkrácené podobě a způsobem, který umožňuje správné chápání problematiky a použití získaných znalostí na příslušné úrovni. Obráceně, v rámci bodu 3), je třeba pro formulaci základních směrů a způsobu výuky a přípravy odborníků v meteorologii a klimatologii, vést diskusi s potenciálními odběrateli absolventů, tedy organizacemi profesně v oblasti atmosférických věd působících. Tak lze potom modifikovat přípravu odborníků tak, aby lépe nacházeli uplatnění v praxi, i když je zcela nepochybné, že pouhým vystudováním příslušného oboru se skutečným odborníkem člověk nikdy nestane.

V dnešním světě informačních technologií je třeba více rozvinout i v našich podmínkách používání metod CAL či e-learningu (4). ČMeS jistě má, prostřednictvím svých členů, kapacity na příspěvek k tvorbě takových nástrojů či pomůcek, eventuálně i na přípravu vlastních výukových kursů. Zde je na místě vyzdvihnout některé první aktivity, které se již objevily, byť bez spolupráce ČMeS (KMOP MFF UK, doc. Kalvová, vzdělávací CD pro školy, v době současné e-learningový kurs díky aktivitě ČHMÚ). Získané zkušenosti je třeba využít, širší zapojení ČMeS může poskytnout odborníky na konkrétní problematiku a jejich větší zastoupení znamená menší objem individuálního příspěvku, což v dnešní době plně jiných pracovních povinností je velká výhoda. Samozřejmě je důležité i vytvořit přehled o dostupných zdrojích podobných nástrojů v zahraničí.

Pokud jde o bod 5), má ČMeS jistě velký prostor pro rychlý rozvoj. Řada členů jistě v minulosti měla či připravuje pro nejrůznější příležitosti přednášky, od popularizační úrovně po čistě odborné prezentace. Ty obecnější by jistě mohly najít místo na webu ČMeS. Zde určitě máme jistý dluh i směrem k vlastním členům a prezentacím z našich výročních seminářů či seminářů dílčích poboček. Měli bychom definitivně rozhodnout, jakou formou zveřejňovat tyto prezentace (tj. zda na veřejně přístupném webu Společnosti či na „členské části“, tedy přístupné pouze s individuálním členským účtem), a potom tak mít k dispozici zajímavou databázi odborných prezentací. Samozřejmě, vytváření speciálních prezentací s konkrétními cíli a účelem je možné, opět se zde může uplatnit širší spolupráce členů ČMeS a samozřejmě pak mohou být takové prezentace opět k široké dispozici prostřednictvím webu Společnosti.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, pokud máte chuť a čas přispět k nějakému z bodů zde uvedených, nebo máte nějaký jiný nápad či námět ve vztahu k tomuto tématu, určitě se nám ozvěte. Doufáme, že náš výroční seminář v příštím roce výrazně přispěje k našim aktivitám tohoto druhu a stane se tak významným mezníkem v činnosti ČMeS.

Tomáš Halenka, Eva Holtanová, Stanislava Kliegrová

** PF 2011 * PF 2011 * PF 2011 * PF 2011 * PF 2011 **

Výbor České meteorologické společnosti přeje členům a příznivcům společnosti příjemné a nerušené prožití Vánočních svátků a vše nejlepší do roku 2011.

** PF 2011 * PF 2011 * PF 2011 * PF 2011 * PF 2011 **

Žádáme členy ČMeS o včasnou úhradu členských příspěvků v roce 2011 a to nejlépe přímo na bankovní účet ČMeS číslo: **1922595359/0800**. Pro snazší identifikaci Vaší platby prosím uveďte Vaše členské číslo jako variabilní symbol platby nebo Vaše celé jméno do zprávy pro příjemce. Připomínáme, že základní výše členského příspěvku zůstává i v roce 2011 nezměněná, čili 200 Kč. Nevýdělečně činní členové ČMeS v důchodu mají příspěvek snížený na 100 Kč.

Informační VĚSTNÍK České meteorologické společnosti, 143 06 Praha 4, Na Šabatce 17. Praha, prosinec 2010. Za obsah odpovídá doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc., předseda ČMeS. Vyrobeno ve spolupráci s Českým hydrometeorologickým ústavem. Připomínky a návrhy zasílejte na e-mail adresu <salek@chmi.cz>. Neprošlo jazykovou úpravou. Neprodejný výtisk. Informace o ČMeS najdete na adrese <http://www.cmes.cz>.
